

ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks
tijdschrift
15de jaargang
nr. 85 (1)
jan.-feb. 1984

TER VERDEDIGING VAN EEN MEERTALIG EUROPA?

In het tijdschrift *Ons Erfdeel* 83/5 wijdt Stefaan Renard, verbonden aan de vertaaldiensten van de EEG te Brussel, een artikel aan de taalrealiteit in de Gemeenschap. De auteur gebruikt de *Resolutie over de meertaligheid* als vertrekpunt. Die resolutie werd in 1982 met grote meerderheid in het Europees Parlement goedgekeurd. De resolutie houdt in dat Europa (en de Europese Instellingen) fundamenteel meertalig is (zijn); dat deze meertaligheid een zware materiële en financiële belasting betekent, die echter door de politieke baten ervan wordt gekompenseerd.

In de praktijk bestaat de last van de meertaligheid in het onderhoud van een logge vertaalfabriek, die ervoor moet zorgen dat alle teksten, in elk stadium van hun behandeling, voor iedereen, in elke taal beschikbaar zijn. Tot welke schrikbarende konsekwenties die eis kan leiden, wordt treffend geïllustreerd: het toevoegen van twee talen aan de werktalen van de gemeenschap (bv. het Spaans en het Portugees) zou het vertalerskorps met 50% doen toenemen. Ook financieel zijn er zware problemen. Nu reeds neemt het vertaalwerk 60% van de uitgaven van het Parlement voor zijn rekening. De grootste problemen rijzen echter bij de vertolking. Een 9 × 9 vertolking zou voor onoverkomelijke moeilijkheden zorgen zowel op het vlak van het materieel (bv. vertolkingsins-

tallaties in alle vergaderzalen) als op het vlak van de mensen (bekwame tolken; vergaderingen waarbij meer tolken betrokken zijn dan onderhandelaars;...).

De hele situatie schreeuwt om rationalisatie. Omdat die evenwel niet van bovenaf wordt doorgevoerd, sluipt ze stiekem langs de basis binnen. Dat heeft zijn positieve kanten. Zo wordt er een beroep gedaan op de moderne technologie. In breed Europees verband is men thans druk doende een vertaalmachine en -systeem (EUROTRA) uit te werken. De realisaties daarvan zijn echter nog gering. Vertalen blijft vooralsnog het werk van een vertaler-ambachtsman die weliswaar meer en meer zijn woordenboeken kan vervangen door databanken.

ESPERANTO - PANORAMA

Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.

Redactie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouw-
straat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen

Gewoon abonnement: 100 fr. in België, 6.60 f in Nederland en 125 fr. of 8.25 f voor alle andere landen.

Steunabonnement: 200 fr. in België, 13.20 f in Nederland en 250 fr. of 16.50 f voor alle andere landen.

Vijfjarig abonnement: 400 fr. in België, 26.40 f in Nederland en 500 fr. of 33 f voor alle andere landen.

Vijfjarig steunabonnement: 800 fr. in België, 52.80 f in Nederland en 1 000 fr. of 66 f voor alle andere landen.

Levenslang abonnement: 2500 fr. in België, 165 f in Nederland en 2500 fr. of 206.25 f voor alle andere landen.

Levenslang steunabonnement: 5000 fr. in België, 330 f in Nederland en 6250 fr. of 412.50 f voor alle andere landen.

Advertenties

1/1 blz. 2850 fr. * of f 165

Kleine advertenties 15 fr. * of f 0.90 per woord. Identiek advertenties in 6 opeenvolgende nummers 5 x de prijs van 1 advertentie. Reduktie voor Esperanto-organisaties: 33 %. Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr. * (éénmalig). (* + 19 % BTW)

Rekeningen

Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redakteurs

Anne Tilmont en Paul Peeraerts.

Verantwoordelijke uitgever

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten door het bijvoegen van het drukwerk veroorzaakt worden gefactureerd.

Teksten voor publikatie moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.

De redactie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat een presentemplaar aan de redactie wordt gezonden.

BONDSNIEUWS

Kantoren Vlaamse Esperantobond open op vrijdagavond

Tot nog toe waren de kantoren van de Vlaamse Esperantobond (FEL) voor het publiek geopend de vijf eerste dagen van de week, van 9 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 17 uur. Om tegemoet te komen aan hen die zich niet gemakkelijk overdag kunnen vrijmaken, is de zetel voortaan als proef ook geopend vrijdags tussen 19 en 20 uur.

Buiten de kantooruren kan U steeds bellen naar het nummer (03) 234.34.00 waar U uw wensen aan een antwoordapparaat kunt meedelen.

DANK!

Hartelijk dank voor alle giften. Het lijstje met de laatste schenkingen ziet er als volgt uit:

<i>Vorige stand</i>	73 986
De Haan (oudervereniging)	300
M. Demonty	300
L. Peeters	1 350
L. Vervecken	175
Janssen Pharmaceutica	1 000
G. Pirlot	270
R. Rotsaert	2 000
M. Borguet	1 250
D. Peeraerts	1 250
G. Maertens	1 250
Stella de Weerd	1 700
Kris Suykens	1 250
A. D'Hulster	1 250
A. van de Velde	1 250
L. Bulckens	1 250
E. D'Hondt	100
E. Symoens	1 600
J. Bovendeerd	200
R. de Roover	200
P. de Roover	200
L. de Mesmaeker	100
J. Vandendaele	1 540
A. Mertens Goossens	230
W. Beddeleem	80
R. Vandenbussche	1 250
Anoniem	23 800
Trees & Paul	35 792

Totaal: 154 923

TAALPROBLEMATIEK

HOEVEEL TALEN BESTAAN ER?

Over de wereld worden er enkele duizenden verschillende talen gesproken „van Afghaans tot Zoeloe” zoals men soms zegt. Hoeveel het er precies zijn, zal U echter niemand met zekerheid kunnen zeggen. Een reden is dat er nog steeds volksstammen leven waarvan men niet weet welke taal zij spreken, onder andere in het Amazonegebied. Een tweede reden, veel belangrijker, is dat de taalkundigen het niet altijd eens zijn wat een zelfstandige taal is en wat niet. Ver hoeven we niet naar voorbeelden te zoeken. Nemen we bijvoorbeeld de talen die grenzen aan ons eigen Nederlands taalgebied.

In het Noorden, boven het IJsselmeer, treffen we het *Fries* aan, een Germaanse taal, verwant aan het Nederlands en het Engels. De grote meerderheid der taalkundigen is het er nu over eens, dat het Fries inderdaad een aparte taal vormt en geen dialect, maar dat was enkele tientallen jaren geleden nog niet zo...

Iets meer naar het Oosten komen we in het gebied van het *Platduits*. Hierover wordt al heel wat meer getwist. De Platduitsers zelf zijn trots op hun taal. De Duitse Bondsregering echter erkent geen Platduits. Zij houdt het bij het *Hoogduits*, planmatig gecreëerd door Martin Luther in de eerste helft van de 16de eeuw uit een rijk aanbod van Teutonische dialecten. Zij wordt nu ook in het Platduitse gebied gebruikt als alledaags communicatiemiddel.

Volgen we onze taalgrens naar het zuiden, dan komen we in het Groothertogdom Luxemburg: een geval apart. De officiële taal is er het Frans, maar niemand spreekt dat, tenzij inwijkelingen. De huistaal is er het *Letzeburgs*, een taal die zowat tussen Hoogduits en Platduits in kan worden gesitueerd. Dit Luxemburgs wordt in geen enkel handboek over taalkunde als een aparte taal beschreven. Toch bestaan er boeken en kranten, radio- en tv-uitzendingen en cursussen in die taal.

Ten zuiden van ons taalgebied komen we in Wallonië, officieel een Franstalig gebied. Volgens sommige linguïsten echter is het Frans er net zoals in Luxemburg een vreemde taal. In Oost-Wallonië wordt sinds eeuwen het *Waaals* gesproken, dat slechts in onze 20ste eeuw ernstig in de verdrinking is gekomen. Ook in Noord-Oost-Frankrijk vindt men nog Waaals terug.

Meer naar de kust toe, verlaten we het Waalse taalgebied en komen in het *Picardische*. Ook deze taal lijkt aan het uitsterven te zijn, ware er niet in Noord-Frankrijk de Picardische Universiteit die ernstige pogingen onderneemt om het Picardisch nieuw leven in te blazen.

U ziet het, op slechts enkele passen van huis treffen we al een vijftal idiomen aan, waarvan we niet precies kunnen zeggen welke een taal is of een dialect van een andere taal. Daarom lopen ook de schattingen op wereldvlak zover uit elkaar.

Interesseert U zich voor dergelijke problematiek? Voor de strijd van de Duitssprekende minderheid in Denemarken? Of voor het streven naar taaleigenheid van de Basken, de Friuliërs, de Indianen? Over deze problematiek wordt op 3 en 4 februari een colloquium gehouden in Antwerpen. De voertaal is Esperanto. Op vrijdagavond 3 februari geeft de heer U.J. Moritz (Duitsland) een algemene inlei-

ding. De hele zaterdag 4 februari wordt dan verder op de problematiek ingegaan met mogelijkheid tot ruime discussie. U kan zich inschrijven voor deze manifestatie door gewoon een briefkaart te zenden aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Gelieve meteen te vermelden of U op zaterdagmiddag een warme maaltijd wenst (prijs 150 à 200 BF). Ook verdere inlichtingen zijn vanzelfsprekend op dit adres verkrijgbaar.

Taaltijdschrift

In „Taalkruispunt”, een nieuw tijdschrift dat zich vooral richt tot leraars talen, verschijnt sinds november een Esperanto-cursus. U kunt zich hierop abonneren door storting van 200 fr. op rekening 799-5302990-02 (en niet -12, zoals verkeerdelijk vermeld in ons vorig nummer).

Ingemund Bengtsson

De voorzitter van het Zweedse parlement, Ingemund Bengtsson, ontving onlangs mevrouw F. Szabó-Felső, secretaris van de Wereld-Esperantobond. Het gesprek handelde over de taalproblematiek in Europa en verliep volledig in het Esperanto.

Uit een Russische krant

Het contract voor de levering van Siberisch aardgas aan West-Europa zou een goede gelegenheid kunnen zijn om het gebruik van Esperanto in het zakenleven in te voeren. Dit meent Mohamet Ikajev, vice-voorzitter van een Esperantogroepering. Volgens hem kan over een contract, waarbij zoveel verschillende talen te pas komen, slechts goed onderhandeld worden als gebruik gemaakt wordt van een gemeenschappelijke en neutrale internationale taal, schreef Ikajev in het Moskouse dagblad *Komsomol*.

Toeristen in het buitenland: vaak hulpeloos.

Het personeel van het Romeinse centrale station Termini heeft in oktober een originele stiptheidsactie gevoerd. Reizigers werden in het station uitsluitend in het Italiaans te woord gestaan. De aktie die het antwoord is op de weigering van de spoorwegdirectie om een „talenpremie” toe te kennen, had voor gevolg dat aan alle loketten ellenlange files stonden. Wie het na een aantal tongakrobatieën opgaf had nog een laatste redmiddel: de nog langere wachtrij voor het tolkenbureau van Roma Termini.

**FIRMA VAN ISEGHEM
& VERSTRAETEN P.V.B.A.**

GLAS
SPIEGELS
STOPVERF
GLAS IN LOOD
'SECURIT' GLAS
GEKLEURD GLAS

ALUMINIUMSTANGEN VOOR KOEPELS
GLAS-CEMENT VOOR VOLLEDIGE GLAZEN KONSTRUKTIES

Telefoon (03) 827 28 75

ST.-BERNARDSESTEENWEG 631, HOBOKEN

GROEPSLEVEN

AALST

Esperantogroep „La Pioniro” ☆

Inlichtingen: de heer E. D'Hondt, Wilgstraat 25A, 9440 Erembodegem, ☎ (053) 77.44.97.

de heer M. de Wit, Ninovestraat 157, 9440 Erembodegem, ☎ (053) 70.53.68.

Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek, Kattestraat 31 (2de verdieping).

ALKMAAR

NEA-Sekcio

Inlichtingen: mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, ☎ (02208) 4582.

Bijeenkomsten: de 3de maandag van de maand.

ALMELO

NEA-Sekcio

Inlichtingen: mevr. A.J.B. Vrolijk-Hemelman, Hofkampstraat 33, 7607 NB Almelo.

Bijeenkomsten: de 3de woensdag op het bovenstaande adres.

AMSTERDAM

Samenwerkingscomité

Bijeenkomsten: AKKE-konversatie-bijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b) in, daarna 1 verdieping hoger.

Inlichtingen: J.A. Hardeveld, ☎ (075) 28.70.18.

ANTWERPEN

Koninklijke Esperantogroep „La Verda Stelo”, v.z.w. ☆

Inlichtingen: ☎ (03) 234.34.00 (kantooruren) of 440.30.92.

Bijeenkomsten: hebben plaats in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140 (1ste verdieping), 2000 Antwerpen, telkens om 20 u. Het klublokaal is open vanaf 18 u.

Programma:

6 jan.: „Linguïstiek kan plezierig zijn” – voordracht door de heer Emiel van Damme (Brussel).

13 jan.: INTERNATIONALE AVOND: „De ondergang van het Buddisme in India”.

16 jan. (maandag): conversatieavond.

20 jan.: dhr. Wim de Smet spreekt over „Tien jaar Eŭropa Klubo” en over „De Internationale Academie voor Wetenschappen van San-Marino”.

21 jan.: zie onder LEUVEN.

27 jan.: JAARVERGADERING, met viering van de Jubilarissen.

3 feb.: Taalkwis.

10 feb.: INTERNATIONALE AVOND: de heer Uwe Joachim Moritz (Duitsland spreekt over „Vrijheid van Taal en Cultuur”.

11 feb.: Colloquium over „Vrijheid van Taal en Cultuur”. Zie het artikel „Hoeveel talen bestaan er?” elders in dit blad.

17 feb.: „Waarheen met het Esperanto-toerisme?” door de heer Leo de Bruyne.

24 feb.: WEEK VAN DE INTERNATIONALE VRIENDSCHAP. Wijn- en kaasdegustatie door de S.V. Serco. Vooraf inschrijven – deelnameprijs 100 fr.

2 mrt.: „De rol van een taal bij de vereniging van een volk”.

Vlaamse Esperantobond

Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, ☎ (03) 234.34.00

Kantooruren: Van 9.00 tot 12.30 en van 13.30 tot 17.00 u. Op vrijdag bovendien van 19.00 tot 20.00 uur.

ARNHEM

NEA-Sekcio

Inlichtingen: de heer A. van den Brul, C. Lourdonaan 2, Rozendaal (Gld.), ☎ (085) 64.86.09.

BERINGEN

Beringse Esperantogroep ☆

Inlichtingen: Paalsesteenweg 10, 3950 Beringen.

Bijeenkomsten: de 2de donderdag aan de Rozenlaan 5.

ĈINA MONATA GAZETO EN ESPERANTO

varbas abonantojn por 1984

1. Periodo de la abonvarba kampanjo:

Ekde la 1-a de novembro 1983 ĝis la 29-a de februaro 1984. Ĉiu, kiu faras abonon aŭ reabonon en la abonvarba kampanjo, povas profiti 20% da rabato kaj senpage ricevos koloran kalendaron en Esperanto.

2. Abonprezoj:

(abonperiodo)	(la aktualaj prezoj)		(la rabatigitaj prezoj)	
	BF	Gld	BF	Gld
1 jaro (12 numeroj)	230	16	184	12,80
2 jaroj (24 numeroj)	390	27	312	21,60
3 jaroj (36 numeroj)	550	38	440	30,40

3. Abonvarbado estas bonvena:

Kore bonvenigata estos ĉiu, kiu volonte varbos abonantojn por EPĈ. La varbanto sendu abonant-liston kaj abon-pagojn al la loka peranto kun peto, ke la lasta enskribu lin aŭ ŝin kiel abonvarbanto.

4. Tuj abonu ĉe via loka peranto:

La loka peranto estas:

Eldonejo-Librejo SONORILO, Doornstraat 22,
PĈK. 000-0152140-44 B-2610 Wilrijk (Antwerpen)
BBL. 320-0342460-23 Belgio. ☎ (03) 827 24 05.

aŭ rekte ĉe la ĝenerala distribuanto: Internacia Libro-Komerca Kompanio de Ĉinio (Guoji Shudian), Esperanto Sekcio, P.O. Kesto 313, Beijing, Ĉinio.

La granda muro — miraklo en la mondo:

Ĉu vi volas koni ĝiajn pasintecon kaj nunan staton?
Bonvolu legi artikolon en *EL POPOLA ĈINIO*, 1984.

La esperantaj libroj de Ĉinio: romanoj, noveloj, poemoj, rakontoj, historiaj kaj geografiaj libroj, infanlibroj, ktp. Mendu ĉe la loka peranto Eldonejo & Librejo Sonorilo aŭ ĉe la ĝenerala distribuanto Internacia Libro-Komerca Kompanio de Ĉinio (Guoji Shudian). Katalogo de Ĉinaj eldonaĵoj en Esperanto estas sendata laŭpete.

Tamen, ne forgesu aboni aŭ reaboni por vi mem!

Inlichtingen: G. Duivis, Kemphaanlaan 3,
2104 BK Heemstede, ☎ (023) 26.46.02.
Bijeenkomsten: eenmaal in de veertien
dagen (donderdag).

HASSELT

Esperanto Hasselt ☆

Inlichtingen: Ir. J. Christiaens, Just. Lipsiuslaan 26, 3500 Hasselt. ☎ (011) 22 74 23.

Bijeenkomsten: In het Cultureel Centrum,
Kunstlaan 5.

HILVERSUM

NEA-Sekcio „Dreves Uiterdijk”

Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg
11, 1217 PL Hilversum, ☎ (035) 43.320

FLE-Sekcio

Inlichtingen: Mevr. M. Dee-Tervoren, J.
Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, ☎
(035) 12.717.

KALMTHOUT

La Erikejo ☆

Inlichtingen: Rozendreef 33, 2180 Kalmthout, ☎ (03) 666.99.88.

Bijeenkomsten: de laatste donderdag in
het parochiecentrum van Heide.

KAPELLE

Zelanda Esperanto-Grupo

Inlichtingen: Sally en Dries Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, ☎ (01102) 1563.

KORTRIJK

La Konkordo ☆

Inlichtingen: Oudenaardsesteenweg 158,
8500 Kortrijk, ☎ (056) 22.00.11.

Bijeenkomsten: elke woensdag om 19.30
u., Passionistenlaan, Jeugdherberg.

LEEWARDEN

NEA-Sekcio

Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdyk 18, 9084 AE Goutum. ☎ (058) 88.28.10.

Bijeenkomsten: donderdag om de 14 da-
gen om 15.00 uur in het Doopsgezind Cen-
trum, Ruiterskwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN

Esperanto 2000 ☆

Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duis-
burgsestraat 12, 3030 Leuven, ☎ (016) 20.14.53.

KOOPJE

Leono de Flandrujo

Homaj rasoj

Granda Aventuro

Cezaro

Doktoro Esperanto

Tragedio en la Universo

Hispana tragedio

Poeziaĵoj

Entute 1000 fr. + afranko:

Spreeuwhuisstraat 23, Mechelen

Bijeenkomsten: Nieuw konservatorium,
Koning Albertlaan 52, Leuven.

Programma:

“Vespero 2000”: ĉiun 2an merkredon
de la monato, 19.30 h.

ĉiam: parolata ĵurnalo (pri Esperant-
ujo); Esperanto-ludeto kaj gramatik-
eroj; prelego.

11 jan.: prelego de Eric Belpaire pri
Skolta movado (kun diapozitivoj).

21 jan. (sabato): vizito al UEA-domo
en Rotterdam, NL. (+ vizito al la urbo
Rotterdam). Forirejoj: ja la 8a horo an-
taŭ la stacidomo de Lovenjo, je la
8.30a antaŭ la BRT-turo en Bruselo
kaj je la 9.30a en Antverpeno, antaŭ
Frankrijklei 140.

8 feb.: na ankoraŭ certa.

19 feb. (dimanĉo): Semajno de Inter-
nacia Amikeco, je la 14.00 h. en Rezi-
dejo Arenberg (Groenveldlaan He-
verlee, apud Alma III): Inaŭgura fes-
to.

Ĉar en 1984 Esperanto 2000 ekzistos
5 jarojn, tiu festo estos jubilea. Pro la
situo de Leuven apud la lingvolimo, ni
speciale invitos la 3 partojn de Belgio:
Flandrio, Valonio kaj Bruselo (sen for-
gesi la germanlingvanojn).

Programo: prelego de Urbestro de Lo-
veno, diaprelego, debato, ludo, k.a.
Eblos vespermanĝi surloke (100,-).

LIMBURG

Esperanto Limburg ☆

Inlichtingen: Justus Lipsiuslaan 26, 3500
Hasselt, ☎ (011) 22.74.23.

MECHELEN

Mechelse Esperantogroep ☆

Inlichtingen: de heer R. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St.-Kathelijne-Waver, ☎ (03) 231.17.90.

Bijeenkomsten: de 1ste maandag om 20 u. in het VTB-lokaal, O.L.Vrouwstraat 34.

MORTSEL

Esperantogroep Mortsel ☆

Inlichtingen: Speeltuinlaan 14, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.06 of St.-Hathebrandstraat 8, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.24.

Bijeenkomsten: iedere zondag om 10 u. (voor beginners) en om 11 u. (gevorderden) in het Hof van Rieth, Molenlei 68.

In Mortsel wordt een experiment gedaan met Esperantocursussen. Er wordt gepoogd Esperanto-onderwijs te geven in de vorm van een *open school*.

Er wordt gebruik gemaakt van de cursus *Esperanto Programita* aan de hand waarvan ieder in zijn eigen tempo Esperanto kan leren. Snelle leerlingen worden niet opgehouden door minder snelle en deze laatsten moeten niet hollen om bij te blijven. Aan deze methode is trouwens nog een ander voordeel verbonden. De cursus is permanent, d.w.z. dat, dank zij de formules van *open school*, om het even wie, om het even wanneer, om het even hoe snel Esperanto kan leren zonder iemand te hinderen.

Er wordt gewerkt in verschillende kleine kernen, waarin de leerlingen zichzelf helpen en de cursusleider zich kan beperken tot beantwoorden van vragen. Na een uur studie wordt gedialoogd met de overige leden van de groep, die een uurtje later komen dan de leerlingen. Hierdoor kan het geleerde onmiddellijk in de praktijk worden toegepast. Tot dusver is het experiment gelukt. Cursusleider en leerlingen zijn tevreden.

NIJMEGEN

Esperanto-Klubo Zamenhof

Inlichtingen: Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, ☎ (080) 55.15.05.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het vermelde adres.

ROTTERDAM

Esperanto-Grupo Merkurio

Inlichtingen: de heer R. Moerbeek, ☎ (010) 36.15.39

Bijeenkomsten: de 1ste en 3de woensdag om 20 u., Rotterdam, Aristotelesstraat 200.

FLE-Afdeling 2

Inlichtingen: Mevr. N. Vollegraaf, Dorpsweg 111 A, 3082 LG Rotterdam, ☎ (010) 29.46.84.

Bijeenkomsten: de eerste 3 donderdagen, Brabantsestraat 12.

BODEGRAVEN

Stichting Esperanto bij het Onderwijs

Inlichtingen: Hollandshof 70, ☎ (01726) 12141

BLANKENBERGE

Blankenbergse Esperantogroep ☆

Inlichtingen: Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1.

BRUGGE

Brugse Esperantovereniging „Paco kaj Justeco” ☆

Inlichtingen: St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de donderdag in Diogenes, Schaarstraat 96.

12 jan.: Debato – ideinterŝanĝo pri la mortpuno

13 jan.: Kurso.

20 jan.: Kurso.

27 jan.: Jara vintra festo.

3 feb.: Kurso.

9 feb.: „La uzo de 'sia'” (pritraktos F. Roose).

10 feb.: Kurso.

17 feb.: Kurso.

23 feb.: „La esencaj trajtoj de la historio de Esperanto.

24 feb.: Kurso.

Bruga Grupo Esperantista – Reĝa Societo ☆

Inlichtingen: R. Rotsaert, Visspaanstraat 97, 8000 Brugge, ☎ (050) 33.00.04.

Jeugdverantwoordelijke: André Ruyschaert, Ganzestraat 66, 8000 Brugge.

Bijeenkomsten: de 1ste en 3de donderdag in „De Wandelinge”, Baron Ruzetelaan 110, Steenbrugge.

Programma:

15 jan.: (junulara sekcio) preparkunveno FLEJA-renkontiĝo 1984 Wenduine.

19 jan.: estrarkunveno ĉe S-ino Christiaans. Gouden Boomstraat 68.

21 jan.: ĝenerala jarkunveno je la 15a horo.

2 feb.: filmo Santiago de Compostela.

16 feb.: Radio-amatoroj, Radio-amateurs (K. Poupeye).

BRUSSEL

Brusselse Esperantogroep

Inlichtingen: Missionarissenlaan 39 b 5, 1080 Brussel, ☎ (02) 520.19.44

Programma:

21 jan.: zie onder LEUVEN.

Europees Esperantocentrum

Inlichtingen: Montoyerstraat 37 b 24, 1040 Brussel, ☎ (02) 513.59.95. (antwoordapparaat).

DEN HAAG

NEA-Sekcio

Inlichtingen: Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20, 2597 VZ Den Haag, ☎ (070) 24.39.23.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. in het Esperantohuis, Riouwstraat 172.

TANEF (Naturamikoj-esperantistoj)

Inlichtingen: Mevr. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, ☎ (070) 66.65.47.

Bijeenkomsten: de 2de en laatste maandag om 20 u. in zaal Nigrotje, Maarseveenstraat 2.

DEVENTER

NEA-Sekcio

Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, ☎ (05700) 18304.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DEURNE

Arbeidersesperantisten

Inlichtingen: J. Bonte, Ruggeveldlaan 635 b 2, 2100 Deurne.

Bijeenkomsten: de 3de dinsdag om 20 u., kasteel Bisschoppenhof, Spanhovenstraat.

DRACHTEN

Esperantocentrum

Inlichtingen: De Nijverheid 4, 9207 DK Drachten, ☎ (05120) 10.851

Cursussen: voor beginners en gevorderden. Vraag inlichtingen.

EDEGEM

Esperantogroep Edegem ☆

Inlichtingen: de heer Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, ☎ (03) 440.30.92.

SONORILO

DOORNSTRAAT 22, 2610 WILRIJK

☎ 827.24 05

«SNEL EN VOORDELIG!»

BIJ «SONORILO» KUNT U ZICH ABONNEREN OP:
BUDAPEŝTA INFORMILO ≈ HEROLDO DE ESPERANTO
EL POPOLA ĈINIO ≈ MONATO
NORVEGA ESPERANTO ≈ OOMOTO, K.A.
...ALLES IN EN OVER ESPERANTO...

EINDHOVEN

Esperanto-Klubo Eindhoven

Inlichtingen: de heer R. Bossong, Flora-plein 23, 5644 JS Eindhoven, ☎ (040) 11.41.62.

Bijeenkomsten: de 2de donderdag om 20 u. in Aktiviteiten Centrum "Henriette Roelants", Corn. Dankertstraat 2.

GENT

Genta Esperanto-Grupo „La Progreso” ☆

Inlichtingen: Brusselsesteenweg 385, 9219 Gentbrugge, ☎ (091) 30.13.01.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de vrijdag in zaal Vooruit, St.-Pietersnieuwstraat 23.

GRONINGEN

NEA-Seckcio

Inlichtingen: Esperanto-Centrum, Berkelstraat 5, 9725 GT Groningen, ☎ (050) 25.98.46.

Bijeenkomsten: in het gebouw Filadelfia, Dirk Huizingastraat 17.

UJE (afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)

Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, ☎ (050) 77.59.54.

HAARLEM

NEA-Sekcio „Komprenado faras paco”

GRATIS UW MEDEDELINGEN HIER!

U hebt het reeds gemerkt. Niet alleen is de schikking van de gele bladzijden veranderd, maar bovendien werd het aantal gebracht van 4 op 8. Voorlopig hebben we die extra pagina's gevuld met (betaalde) advertenties. Vanaf het volgende nummer echter staat deze ruimte gratis ter beschikking van u, Esperantogroepen, waar ook in Vlaanderen of Nederland. Voortaan kunt u niet alleen de programma's van uw groep publiceren, maar bovendien meer uitgebreid groepsnieuws, zoals bestuursverkiezingen, personalia, nieuwe initiatieven enz. De Mortselse groep geeft hierbij het goede voorbeeld. Hiernaast op blz. 10 vindt u immers een nieuwtje dat meer bekendheid verdient.

Enkele tips:

- *schrijf beknopt. Te lange teksten zijn zelden interessant voor een blad als het onze.*
- *zend uw teksten tijdig in. 20 dagen vóór verschijnen is de uiterste limiet (dwz. op 10 februari voor het nummer van maart-april b.v.)*
- *zend voor deze rubriek geen commerciële teksten, tenzij u bereid bent ervoor te betalen. Voor commerciële inlassingen vindt u de tarieven op blz. 2.*
- *u kan zelf kiezen tussen teksten in het Nederlands of in het Esperanto, alnaargelang u zich richt tot een ruim publiek of alleen tot Esperantosprekenden.*

SAT-Rondo

Inlichtingen: Mevr. N. Bout-van Veen, Tweede Pijnackestraat 12 A, 3035 GJ Rotterdam, ☎ (010) 66.30.73.

PTT Esperanto-Grupo „Esperanto estu nia celo” – NEA-Sekcio

Inlichtingen: de heer L. van Duijn, Touwslagersstraat 6A, 3061 VX Rotterdam.

Bijeenkomsten: elke woensdag om 20 u. in het postkantoor, Delftseplein (5de verdieping).

ST.-NIKLAAS

Esperantogroep St.-Niklaas ☆

Inlichtingen: Leo Corijnen, Weynstraat 1, 2700 St.-Niklaas, ☎ (03) 776.33.88 of (03) 772.57.42.

TESSENDERLO

Esperantogroep Tessenderlo ☆

Inlichtingen: Willy Godeleine, Kerkstraat 13/1, 3980 Tessenderlo.

Bijeenkomsten: elke 4de woensdag.

TIENEN

Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, ☎ (016) 20.14.53.

Cursussen: iedere dinsdag van 20 tot 22 u. in "t Koelieske", Broekstraat 48, Tienen. Aanvang eind januari.

TILBURG

Esperanto Tilburg

Inlichtingen: de heer H. Appelo, Montfortanlaan 100, 5042 CX Tilburg, ☎ (013) 68.04.73.

TURNHOUT

Inlichtingen: de heer G. Duyck, Harmoniestraat 47, 2300 Turnhout, ☎ (014) 41.22.33.

UTRECHT

Samenwerkingscomité

Inlichtingen: de heer Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, ☎ (030) 61.69.67.

WILRIJK

Esperantogroep Wilrijk ☆

Inlichtingen en Bijeenkomsten: Doornstraat 22, 2610 Wilrijk, ☎ (03) 827.24.05 (alle dagen behalve woensdag tussen 10 en 12 u.).

ZAANSTREEK

Esperanto-Centrum

Inlichtingen: postbus 433, 1500 EK Zaan-
dam, ☎ (075) 16.69.31.

De groepen aangeduid met een ☆ zijn aangesloten bij de Vlaamse Esperantobond. Het lidmaatschap bedraagt er 200 fr. per persoon en geeft recht op een gratis abonnement op *Esperanto-Panorama*. Het lidmaatschapsgeld kan worden betaald aan de groep of rechtstreeks op rek. 402-5510531-55 van de Vlaamse Esperantobond.

Hoe Esperanto zelfstandig leren?

Mogelijkheid 1: *De correspondentie-cursus.*

- directe hulp van een leraar
- met cassette voor uitspraak oefeningen (facultatief).

De complete cursus voor 1000 fr. (1320 met cassette).

Mogelijkheid 2: *De geprogrammeerde cursus.*

- vier leerboekjes
- aparte woordenlijst en informatie-brochure
- met vier grammofoonplaten of cassette (facultatief).

De complete cursus voor 500 fr. (820 met platen of cassette).

Mogelijkheid 3: *Een uitgebreide keuze van leer- en woordenboeken:*

- «Esperanto-leerboek» (Zondervan): 265 fr. + 24 fr. port
- «Esperanto snel assimileren» (De Smet). 395 fr. + 24 fr. port
- «Esperanto voor moderne mensen» (Kempeneers): 274 fr. + 24 fr. port
- «La Komencanto» (De Bruin): 117 fr. + 24 fr. port
- «Esperanto-woordenboekje»: 86 fr. + 14 fr. port.

Bestel door storting op rekening nr. 402-5510531-55 van de Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.

Leren in uw eigen tempo!

Op 1 januari start het postorderbedrijf van FEL, de Vlaamse Esperantobond.

Met meer voordelen voor U!

- Alle Esperantoboeken vlug leverbaar
- Lagere verzendingskosten
- Minstens 5 % vermindering voor leden van FEL op alle boeken
- Een gratis grammofoonplaatje bij iedere bestelling in januari 1984!

Ziehier een keuze uit ons boekengamma:

- «Paŝoj al Plena Posedo» (William Auld). — De bestseller voor wie zich in het Esperanto wil vervolmaken, weldra weer verkrijgbaar.* — *Catalogusprijs:* 350 fr. / *FEL-prijs:* 290 fr.
- «Jaŭto veturas for... kaj veturigas la morton» (Deck Dorval). — Een spannend detectiveverhaal, 192 blz. vol avontuur. — Wie is de moordenaar die het jacht in zijn greep houdt? — Verschijnt weldra.* — *Catalogusprijs:* waarschijnlijk 490 fr. / *FEL-prijs:* 225 fr.
- «Elpafu la sagon» (Tibor Sekelj). — Pareltjes uit de poëzie van derde-wereld-landen: Botswana, Marokko, Ethiopië, Viëtnam etc. — Pas verschenen! — *Catalogusprijs:* 515 fr. / *FEL-prijs:* 458 fr.
- «Nudpieda Gen» (Keizi Nakazawa). — Bekroond als "Kinderboek van het jaar 1982" — Stripverhaal van 288 blz. voor jong en oud. — *Catalogusprijs:* 568 fr. / *FEL-prijs:* 539 fr.
- «Esperanto, wat kan ik dáármee doen?» (Jan Bovendeerd). — Nog steeds het meest verkochte informatieboek in Vlaanderen. — *Catalogusprijs:* 100 fr. / *FEL-prijs:* 70 fr.
- «La lingva esenco de Esperanto» (Atanas D. Atanasov). — Het levenswerk van een uitmuntend esperantoloog. — Zeer vlot geschreven artikels over woordvorming in het Esperanto, fonetiek, sinoniemen enz. — Aanbevolen voor ieder die zich in het Esperanto wil verdiepen. — *Catalogusprijs:* 511 fr. / *FEL-prijs:* 455 fr.

* Levering slechts in februari.

Hoe bestellen?

Systeem 'A' (= afhalen). U bestelt schriftelijk of telefonisch. Na enkele dagen krijgt U bericht vanaf wanneer U de bestelde boeken kunt afhalen. U betaalt bij levering zonder enige toeslag.

Systeem 'O' (= opzenden). U bestelt telefonisch of schriftelijk. Wij zenden U de boeken op met factuur. U betaalt de boeken + de prijs van de werkelijke verzendingskosten na ontvangst.

Wat als U geen lid bent van FEL?

De speciaal lage prijzen gelden enkel voor leden van de Vlaamse Esperantobond. Maar geen nood: als U geen lid bent, rekenen wij bij uw eerste bestelling 200 fr. extra aan. Voor die prijs bent U lid tot eind 1984 met alle voordelen daaraan verbonden!

BIJEENKOMSTEN EN KONGRESSEN

Speciaal voor beginners

In de loop van 1984 zal in Xhoris (Wallo-nië) een bijeenkomst worden georganiseerd, speciaal voor beginnende esperantisten. De plaats waar het geheel zich afspeelt is beslist een garantie voor een prettig week-end: sportzaal, zwembad, danszaal, tekenkamer, tennisvelden, park, voetbalterreinen, filmzaal...

Schrijf voor inlichtingen naar Fredo Bosmans, route de Comblain 21, B-4183 Xhoris; tel. (041) 41.13.85.

Kinderbijeenkomst in Frankrijk

Een kinderbijeenkomst met Esperantocursussen, sport en spel zal plaatsgrijpen van 1 tot 7 april 1984 in het Cultureel Centrum Grésillon, Baugé, Frankrijk. Wie meer informatie wenst, kan zich wenden tot het Centrum in Baugé, of tot: Ivo Durwael, tel. (03) 440.30.92.

Wereld-Esperantocongres in Vancouver (Canada)

Na het massale congres in Boedapest vorig jaar, staat weldra een nieuw wereldcongres voor de deur. Iets intiemer waarschijnlijk, met 'slechts' een duizendtal deelnemers. Deze deelnemers zullen alle in hetzelfde gebouw kunnen logeren, wat uiteraard de contacten, die tijdens zulke grote bijeenkomsten veelvuldig zijn, nog ten goede zal komen.

Dank zij groepsvluchten kunnen de reiskosten van en naar Canada zeer laag worden gehouden. Een retourtje Amsterdam-Vancouver, bijvoorbeeld, zal ca. 32 000 frank of 1800 gulden kosten.

Inschrijven voor het congres doet men best zo vlug mogelijk, want de deelnemingsprijzen stijgen op 1 januari en nogmaals op 14 mei. Voor inlichtingen kunt U terecht bij Belga Esperanto-Federacio, „oficiala peranto de la 69a UK”, Montoyerstraat 37, bus 24, 1000 Brussel. Het deelnemingsgeld betaalt U uitsluitend op rekening nr. 000-0163434-86 van B.E.F.

Jaar van de Communicatie

In het *Journal des Télécommunications*, het officiële tijdschrift van de Internationale Telecommunicatie-Unie (ITU), verscheen een verslag over het 68ste Wereld-Esperantocongres in Boedapest, dat „communicatie” als hoofdthema had. Het relatief grote artikel geeft informatie over het congres Thema, de feestrede door de secretaris-generaal van ITU (R.E. Butler) en de tentoonstelling over communicatiemiddelen.

Esperanto op wereldcongres van Toegepaste Linguïstiek

Op het 7de wereldcongres voor de toegepaste linguïstiek, dat in augustus van dit jaar in Brussel zal plaatshebben, spreekt E. Symoens, voorzitter van de Vlaamse Esperantobond over „Gevolgen op taalgebied van de kolonisatie”.

DROOGKUIS

VAN OSTA SERVICE!

UITGEPERST

Engels voor Engelsen

Wie twijfelt aan het bestaan of de betekenis van een bepaald Engels woord, wie zekerheid wenst over een klemtoon, de oorsprong van een gezegde of wie informatie wil aangaande de ervaring waarop een oud spreekwoord berust, kan nu telefonisch terecht bij de «Oxford Word and Language Service» (Oxford Woord- en Taaldienst) te Oxford. In tegenstelling tot Frankrijk heeft Groot-Brittannië geen taal-akademie, die lexicologische uitspraken doet. De woordenboeken van Oxford worden echter algemeen beschouwd als de betrouwbaarste bijbels van de ongemeen rijke Engelse taal.

De hoofdredakteur hiervan: "Tegenwoordig is onze taal een bron van grote onzekerheid. Ons zelfvertrouwen wordt er door bedreigd. Goed Engels spreken is niet eenvoudig. Er zijn duizenden Engelse woorden, die zelfs door Engelsen verkeerd uitgesproken worden. Radio en tv geven vaak slechte voorbeelden."

(Gazet van Antwerpen, 22 maart 1983)

Talenwonder in Nederland

Een niet te beteugelen drang naar perfectie beheerst het leven van de Amsterdam-

mer Johann Krüger, van beroep polyglot; zo men wil: talenwonder. De van jongsaf nagestreefde perfectie heeft ertoe geleid, dat de thans zeventigjarige 20 talen in woord en geschrift beheerst en met een flink aantal andere nog aardig uit de voeten kan. Dat moet ook wel, want als president van de te zijnen huize gevestigde „Societas Polyglotta Universalis” heb je een reputatie op te houden. De „societas” is een genootschap van bollebozen, die evenals de president hun woordje in minimaal twintig talen danig meespreken.

Het langdurig snuffelen in tientallen talen en aanverwante dialecten is volgens Krüger in 1924 begonnen, toen hij bij toeval kennis maakte met het Esperanto. Het irriteerde hem dat deze taal in elkaar gehusseld was met Germaanse en Romaanse begrippen. Een pittig debatje met de pionier van deze kunsttaal in ons land, Dreves Uitterdijk, deed hem echter van gedachte veranderen en sindsdien heeft de polyglot zich tot het Esperanto bekeerd. In een gloedvol voorgedragen betoog, waarbij dikke folianten en flinterdunne boekjes afwisselend als bewijsmateriaal worden aangevoerd, stelt hij dat Esperanto vrijwel de enige kunsttaal is waarmee de mens zelfstandig kan leren denken.

GUIDE DU NOUVEAU — GIDS VAN HET NIEUWE 83-84

Tiu dulingva gvidlibro prezentas per ampleksa priskribo aron da asocioj kaj grupoj, kiuj estas aktivaj pri la plej diversaj fakoj (ekologio, natura kuracado, nova edukado, natura nutrado, spiritualismo, humanisma psikologio, paco, disvolviĝo, medio, respekto de la vivo, alternativaj ferioj, ktp) kaj kiuj konscias pri la urĝa neceso de iu ŝanĝo de mentaleco.

Troviĝas ankaŭ multaj utilaj adresoj, ekzemple tiuj de vegetar-anaj restoracioj, de biologiaj agrikulturistoj, de mondbutikoj, ktp. La 280-paĝa gvidlibro estas mendebla en librovendejoj aŭ rekte ĉe la eldonisto: Van Loghum Slaterus, Santvoorbeeklaan 21-23, B-2100 Deurne. La prezo estas 495 BF (plus sendokostoj).

Bezocht je reeds

't Roggeverdoemmeke?

In elk geval doen!

Prettig! – Huiselijk! – Intiem! – Gezellig!

Aloïs en Herlinde

De Bièvre-Montmirail

verwachten je!

Open van 11 u
's morgens tot 3 uur
's nachts. Vrijdag- en
zaterdagochtend tot 8
uur. Zondag gesloten.

Tel (03) 231.93.22

TAVERNE
SANDWICHBAR

Kaasrui 5
(Grote Markt)
Antwerpen

„Ik acht op dit moment een geconstrueerde taal het meest geschikt als brugtaal voor welke andere talenstudie ook, omdat deze taal zich laat kenmerken door een eenvoudige en logisch opgezette gram-matica.”

Ofschoon Krüger volgaarne stoeit met andere kunsttalen als Volapük, Interlingue of Neo-latino, blijft hij het Esperanto te vuur en te zwaard verdedigen. Waarom? „Omdat deze taal in een steeds kleiner wordende wereld de mogelijkheid biedt om universeel begrepen te worden. Waarom waren Hitler en Stalin fervente tegenstanders van deze taal? Omdat die machts bedreigend was.”

„Churchill heeft ooit met de gedachte gespeeld om een wereldomvattende Engelse taal in te voeren: het Basic English. In 1943 benoemde hij een commissie onder voorzitterschap van de vermaarde linguïst C.K. Ogden. Deze moest rond de werkwoorden *to have* en *to be* het bestaande idioom terugbrengen tot 850 codewoorden. Dat onderzoek kostte handen vol geld en leverde natuurlijk niets op.

15

DE NOORDSTAR
EN BOERHAAVE N.V.

de eerste vlaamse
verzekeringsmaatschappij
gent 091/25 75 15

kulturele stichting NOORDSTARFONDS v.z.w.

Logisch. Je kunt een menselijk sprekend wezen niet in de baarmoeder terugstoppen.”

Wie met een taalkundig probleem zat of zit, kon en kan bij Krüger terecht. Of er nu een bijbelse passage uit Swahili, Fins, Litauws, Polynesisch, Russisch of Papiamentto vertaald moet worden, dat is hem om het even. Al had hij laatst enige moeite met het verzoek van een dominee om het Hooglied van Salomo vanuit het Hebreeuws in onvervalst Gronings te vertalen. Dat was duidelijk geen achternamiddag-werk.

„Terwijl ik verzot ben op dialectische probleempjes. Moeilijke dingen in talen spreken me sterk aan. Alleen al de duizenden uitzonderingen op uitzonderingen, daaraan beleef ik vaak erg veel plezier. U moet weten hoe zeldzaam fascinerend het is tot de ontdekking te komen, dat liefst tachtig Finse woorden sterke verwantschap vertonen met het Indonesisch. En zo kan ik nog uren doorgaan,” zecht hij, bijkans in vervoering rakend.

(Eindhovens Dagblad, 7 aug. 1982)

Bij de vertolking heeft die stiekeme rationalisatie echter een uitgesproken negatief effect. Daar biedt de technologie nog helemaal geen vooruitzichten. De oplossing die zich opdringt, is gebruik te maken van partiële of asymmetrische taalregelingen. De eerste houdt in dat enkele "grote" talen in feite als werktal worden gebruikt; de tweede taalregeling bestaat erin dat elke spreker weliswaar zijn eigen taal gebruikt, maar dat slechts in enkele "grote" talen wordt vertolkt. Zo moet bijvoorbeeld bij een Griekse toespraak het Vlaamse parlementslicd naar de Engelse vertolking luisteren.

Naast dit systeem van beperkte vertolking komt het ook vrij vaak voor dat uit een "kleinere" taal niet direkt in een andere "kleinere" taal wordt vertolkt, maar via een "grote". Bij een Griekse toespraak luistert de Deense tolk niet naar de toespraak, maar naar de Engelse vertolking om die dan weer in het Deens om te praten...

De lezer vraagt zich wellicht af welke dan toch de grote "politieke baten" zijn die het systeem van de meertaligheid biedt. Volgens de resolutie is dat: *het Behoud van het Demokratisch Karakter van de Instellingen*. Immers, sommige overeenkomsten zijn rechtstreeks bindend voor de Lidstaten. Indien de meertaligheid er niet was, zou het kunnen voorkomen dat in een land wetten van kracht worden die niet in de taal van dat land zijn gesteld. In de resolutie wordt er verder ook de nadruk op gelegd dat taal meer is dan een kommunikatiemiddel; dat taal *drager is van intellectuele en kulturele waarden die tot het wezen van de Europese beschaving behoren en die de rijke verscheidenheid binnen een relatief klein geografisch gebied weerspiegelen die bij uitstek een vrucht dezer beschaving is*. In schril kontrast met deze hooggestemde idealistische verklaring

Hebt u uw abonnement voor 1984 betaald? De tarieven vindt u op blz. 2. Leden van FEL en donateurs van NEA krijgen Esperanto-Panorama gratis, maar voor andere "zwart-lezers" is dit onverbiddelijk het laatste nummer!

staat de dagelijkse praktijk. Maar al te vaak zijn gedelegeerden van de "kleinere" taalgemeenschappen, omwille van het vlotte verloop van het gesprek, bereid één van de "grote" talen te gebruiken. Dat de schouderklopjes voor hun grote talenkennis slechts een klatergouden kompensatie is voor het prijsgeven van een grote troef in hun onderhandelingspositie, dringt niet tot hen door.

In zijn artikel raakt de auteur ook even het alternatief dat het Esperanto in deze situatie zou kunnen bieden aan. Het is verwonderlijk dat een auteur, die toch scherp en raak de problemen weet te schetsen, dit alternatief afdoet met de woorden: *"Maar of ze [het Latijn en het Esperanto] ook als realistische alternatieven kunnen worden beschouwd, is zeer de vraag. Hoe vind je in de verschillende hoofdsteden deskundigen die in het Latijn technische besprekingen kunnen voeren over 'kantelbeveiligingsinrichtingen voor landbouwtrekkers op wielen'?"* [renverssekurigaj instalaĵoj por surradaj agrikulturaj traktoroj]. Zelfs zonder een fervent pleitbezorger van het Esperanto te zijn, vind ik dat argument erg zwak. Ten eerste ligt geen enkele vorm van onderzoek naar de werkelijke mogelijkheden van de hierboven genoemde talen aan de basis van deze bewering. Verder is het woord – hoe echt *Europees* het ook moge zijn – ook in het Nederlands een draak die zelfs voor een technicus niet direkt doorzichtig is. En tenslotte moet die draak ook nog worden vertaald in andere talen die niet over dezelfde *woordsamenstellingsfaciliteiten* als het Nederlands beschikken. Over de bekwaamheid tot deugdelijk taalgebruik van politieke, juridische, economische en andere technici wil ik verder niet uitweiden.

Dat het Esperanto geen kans maakt in Europa, is niet het gevolg van het feit dat het als taal niet geschikt zou zijn om de functie van brug- of eenheidstaal te vervullen, maar wel van de politiek-economische realiteit waarin talen als wapen worden gebruikt om te winnen en niet als middel om overeenstemming te bereiken.

Als men wil, kan het, maar wil men per se niet, dan zal het niet...

GvD

BESTELFORMULIER

VOOR LIDMAATSCHAPSBIJDAGEN, ABONNEMENTEN EN

Beste lezer,

Een heel jaar een schat aan informatie in of over het Esperanto: dat biedt ook in 1984 de Vlaamse Esperantobond. Om u de keuze uit de verschillende mogelijkheden gemakkelijker te maken, vindt u hieronder enkele nuttige wenken evenals een praktisch bestelformulier.

Dit bestelformulier geeft u best, samen met de betaling, aan uw plaatselijke groep. Als u uw groep niet kent, kunt u ook uw formulier rechtstreeks aan de Vlaamse Esperantobond zenden (Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen). In dat geval moet ook de betaling aan de Bond gebeuren.

Mocht u nog een vraag hebben, dan zullen zowel de plaatselijke groepen als de bestuursleden van de Bond u graag helpen!

Enkele nuttige wenken

1. Leden of steunende leden van de Vlaamse Esperantobond (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift *Esperanto-Panorama*. Er wordt slechts één abonnement per adres geschonken. Bovendien krijgen zij de *Membromarkfolio* van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de „Delegita Reto” in het Jaarboek. Deze lidmaatschapszegels kunnen de leden verkrijgen bij de plaatselijke groep of bij FEL. Om een persoonlijk exemplaar van het *Jaarboek* te krijgen, moet men ook lid worden van UEA (zie 4).
2. Een lid van de Vlaamse Esperantobond is automatisch ook gewoon lid van de plaatselijke groep.
3. Jongeren tot 26 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA). Zij krijgen gratis het tijdschrift *Jongeren Esperanto-nieuws*. Ook steunende leden krijgen dat tijdschrift en bovendien ook *Konci-ze*.
4. Een lid van de Wereld-Esperantobeweging (UEA) krijgt gratis het *Jaarboek* met duizenden nuttige adressen en de *Boekenlijst* met 3 000 titels van verkrijgbare werken. Indien je niet ouder bent dan 26 krijg je ook *Kontakto* erbij. Steunende leden (d.i. leden van de zgn. „Societo Zamenhof”) krijgen dezelfde

- voordelen, maar helpen de wereldbeweging op een bijzondere manier.
5. Schenkingen vanaf 1 000 fr. aan de Vlaamse Esperantobond zijn voor de belastingen aftrekbaar van het belastbaar inkomen. Schenkers van 1 250 fr. of meer krijgen gratis hun lidmaatschap, zowel van FEL als van UEA, met de tijdschriften *Esperanto-Panorama*, *Esperanto* en het *Jaarboek*. Voor jongeren is er bovendien *Kontakto* en *JEN*.

... over onze tijdschriften

- ✂ 6. *Esperanto-Panorama* is een Nederlandstalig tijdschriftje over Esperanto en taalproblematiek. Het kost 100 fr., maar leden van FEL krijgen het gratis.
7. *Informilo* is het kaderblad van FEL en FLEJA, in het Esperanto, met informatie over de werking.
8. *Jongeren Esperanto-Nieuws* (JEN) is het jonge broertje van *Panorama*. Het geeft in het Nederlands informatie over Esperanto en taalproblematiek, vooral dan toegespitst op jongeren. Het kost 150 fr., maar leden van FLEJA krijgen het gratis.
9. *Koncize* geeft in het Esperanto informatie over allerhande jeugdactiviteiten. Het is gratis voor steunende leden van FLEJA.
10. *Esperanto* is een internationaal tijdschrift in het Esperanto, uitgegeven door UEA, over de Esperantocultuur. Aanbevolen voor iedereen die meer dan een elementaire kennis van de taal heeft.
- ✂ 11. *Kontakto* is het neusje van de zalm voor beginnelingen. Eenvoudige teksten over allerlei onderwerpen.
12. *Heroldo de Esperanto* gaat over de Esperantobeweging, net zoals *Esperanto*, maar op een eenvoudiger niveau.
13. *Monato* is de „Knack” of de „Spectator” van het Esperanto: een tijdschrift over actualiteit, cultuur, wetenschap, sport enz.

... over boeken en cursussen

14. *La aventuroj de ŝpar-kaj alia porketoj* is niet voor niets een bestseller. Het verhaal van een spaarvarkentje, dat levend wordt, is ten zeerste te genieten zowel door jong als oud als door beginnelingen en gevorderden in het Esperanto.
- ✂ 15. *Esperanto, wat kan ik dáármee doen?* is uitermate interessant voor iedereen die zich nog wat onwennig voelt in de Esperantobeweging. Een schat aan actuele informatie. Zowel in het Nederlands als in het Esperanto verkrijgbaar.
- ✂ 16. Voor wie nog Esperanto moet leren: *Esperanto-Programita*, een cursus voor zelfstudie met platen of cassette en onze *Correspondentiecursus* waar de leerling door een persoonlijk leraar wordt begeleid. Een extra woordenboekje van 100 fr. is steeds aan te bevelen.
- ✂ 17. *Jaŭto veturigas la morton* is een spannend detective-verhaal, zopas verschenen. Een ideaal kadootje voor jezelf of een ander esperantist.